

24-25 Mart tarihinde Acıbadem Maslak Hastanesi'nde Kök Hücre ve Hücrel Tedaviler Derneği'nin düzenlediği Deri ve Hücrel Tedavi Uygulamaları Sempozyumu 125 bilim adamının katılımı ile gerçekleştirilmiş olup bu toplantı sonunda katılımcıların hep beraber tartışarak ulaşılmış olduğu uzlaşmalar ile ilgili çıkarımlar aşağıda özetlenmiştir.

1. Hücrel tedaviler, az manipüle (basit kesme, parçalama, filtreleme, santrifügasyon, liyofilize etme, dondurma, ışınlama , yıkama işlemleri ile sınırlı manipülasyonlar) ve çok manipüle (kültür işlemi, enzimatik, genetik manipülasyonlar içermesi) olmak üzere iki ana gruba ayrılan ileri tıbbi tedavi ürünleri kapsamındadır. Bu noktada klinisyenin bilmesi gereken en önemli nokta hazırlanırken fazlaca işlem gören ürünlerin iyi üretim uygulamaları (GMP) standardında üretilmiş olması gerektiği, az manipüle ürünlerin ise hastane ve kliniklerde hazırlanabileceğidir. Ancak klinisyen az manipüle bir ürünü, non homolog yani ürünün köken aldığı dokunun fonksiyonu dışında kullanılması halinde yine GMP standartlarında üretim gerektireceğini unutmamalıdır.
2. Deri hastalıklarında kullanılan az manipüle hücrel tedavi ürünleri ile ilgili literatürde kapsamlı yayına sahip olan iki ürün olduğu gözlenmektedir:
 - a. Yağ kökenli Stromal Vasküler Fraksiyonun (SVF) deriyi ilgilendiren sorunlarda kullanımının kanıt dayalı tıp açısından incelendiğinde yara iyileşmesinde, yağ greftlerin desteklenmesinde güvenle kullanılabilceği, ama bunların dışındaki kullanımları için henüz yeterli verinin oluşmadığı kararlaştırıldı,
 - b. Deri problemlerinde kullanılan Trombosit Zengin Plazma (PRP) için kanıt dayalı tıp açısından halen en güçlü verinin Androjenik Alopesi tedavisi olduğu ancak derinin diğer hastalıklarında kullanımı ile ilgili çok sayıda yayın olmasına rağmen bu yayınların kanıt seviyesinin çoğunlukla 4 olduğu vurgulandı.
3. Deri hastalıklarında kullanılan çok manipüle hücrel tedavi ürünlerinde literatürde kapsamlı yayına sahip olan iki ürün olarak fibroblast ve mezenkimal kök hücreler bulunmaktadır.
 - a. Fibroblast uygulamaları ile ilgili literatür verisi derin nazolabial sulkus ve akne sekellerinin tedavisinde mevcut klinik kanıtların yeterli olduğu ancak farklı amaçlarla yapılan uygulamalarda bilimsel verilerin yeterli olmadığı düşünüldü.
 - b. Deri hastalıklarının tedavisinde Mezenkimal Kök Hücre (MKH) kullanımının akut graft versus host hastalığında kesin endikasyona sahip olduğu ayrıca deriye ait otoimmün/inflamatuar hastalıkların tedavisinde bu kadar belirgin bir veri birikimi olmadığı ancak özellikle psöriazis ve vitiligo tedavisinin ümit verici verilere sahip olduğu anlaşıldı.
4. Klinisyenin kullanımına sunulan az manipüle veya çok manipüle ürünlerin son ürün kalitelerinin farklı olduğu mutlaka dikkat edilmesi gereken önemli bir noktadır. Bu nedenle klinisyenin, ürünlerin standart hale gelebilmesi için, üreticiyi ve ürünü denetleyici rolünün çok önemli olabileceğine karar verildi.
5. Klinisyenlerin yeni gelişen bu tedavi yöntemlerinin doğru kullanımının sağlanabilmesi için mesleki örgütlerin bir arada yapacağı bu ve benzeri çalıştaylar ile hücrel tedavilerdeki bu eksikliğin giderilmesi gerektiği tespit edildi,

6. Özellikle derin ikinci derece ve üçüncü derece yanık gibi bugün tam sağaltımı olmayan komplike deri hastalıklarında hücresele tedavi ile desteklenmiş yaklaşımların önemli bir şans olduğu saptandı.
7. Hücresele tedavinin bugün için en önemli sorun ve çözümlerinin;
 - a. Uluslararası kabulü olan uygulamaların dahi geri ödeme kapsamına alınmaması ve bunun getirdiği ekonomik kayıplar önemli bir sorun olup bireysel ve mesleki kuruluşlar bazında bakanlıklarla ve geri ödeme kurumları ile konunun ve gerekliliğinin anlatılabilmesi için ilişkiler kurulması gerektiğine,
 - b. Gelişmekte olan bu teknolojinin, klinisyenler ve yöneticiler açısından hala iyi bilinmemesinin bir diğer sorun olduğu, bu nedenle her hastalık ile ilgili hücresele tedavi ürünlerinin kullanımı için kanıta dayalı tıp verileri üzerinden rehberler hazırlanması gerektiğine,
 - c. Türkiye’de yapılan bireysel uygulamalara ait sonuçların bir araya getirilmesi ve gerekli olan klinik araştırmaların gerek maddi gerekse organizasyon sorunları nedeniyle yeterince yapılamamasının getirdiği bilgi kirliliğinin rahatsız edici olduğu saptandı. Bu sorunun bir an önce çözülmesi bunun için çalışma gruplarının oluşturulması, hedef klinik araştırmaların planlanması ve gerekli destek fonlarına kolayca ulaşabilmek üzere ARGE fonları ile bu görüşlerin paylaşılması gerektiğine,
 - d. Bu manifestoda yer alan kararların bakanlık ve meslek örgütleri ile paylaşılarak gerekli farkındalığın yaratılmasına karar verildi.